

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	1.Kf.700.011/2024/4.
A felperes:	Felperes (felperes címe)
A felperes képviselője:	Ügyvédi Iroda1 (felperesi képviselő címe) (eljáró ügyvéd: dr. Moskovits Károly)
Az alperes:	Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Rendőr- főkapitányság (4400 Nyíregyháza, Bujtos utca 2.)
Az alperes képviselője:	dr. Nagy Dóra kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	közzszolgálati jogviszonyból származó szabadidő-kiadással kapcsolatos közigazgatási jogvita elbírálása
A fellebbezést benyújtó fél:	alperes (27. sorszám alatt)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Debreceni Törvényszék 103.K.702.125/2022/23. számú ítélete

Í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érinti, a fellebbezéssel támadott részében helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 30.000 (harmincezer) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes az alperes hivatásos állományú tagjaként ügyeletes beosztásban teljesít szolgálatot a helység1 szolgálati hely1 szolgálatteljesítési helyen. Az alperes a szám1 számú parancsával szolgálati érdekből a 2021. szeptember 1. napjától 2021. december 31. napjáig terjedő időtartamra (a továbbiakban: perbeli időszak) a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 60. §-a alapján – a szolgálati beosztásában való meghagyása mellett – átrendelte a felperest szolgálati hely2 helység2 szolgálati helyre határrendész feladatok ellátására. A parancs a felperes illetményét változtatlanul hagyta. A felperes a perbeli időszakban vezényléses szolgálati időrendszerben teljesített szolgálatot; a munkába járása a helység1ben lévő szolgálatteljesítési helyéről részében a saját, részben a szintén a helység2i szolgálati helyre átrendelt kollégája gépjárművével történt, amely gépjárműhasználat után az alperes költségtérítést fizetett. A felperes a perbeli időszakban a szolgálatteljesítési helye és az átrendelési hely közötti oda-vissza utazással 168 órát töltött.

[2] A felperes az említett időtartam mint szabadidő kiadása iránt szolgálati panaszt nyújtott be, amit az alperes a 2022. július 27. napján kelt határozatszám1 számú határozatával elutasított.

A felperes keresete és az alperes védirata

[3] A felperes a pontosított keresetében kérte az alperes határozatának megsemmisítését, valamint az alperes 168 óra szabadidő kiadására kötelezését. Előadta, hogy a helység1ben lévő szolgálatteljesítési helyéről a helység2ben lévő szolgálati helyére történt oda-vissza utazásának időtartama szolgálati időnek, s így az utazása túlszolgálatnak minősül. Követelésének jogalapjaként a Hszt. 4. § (1)-(4), 5. § (1)-(2), 134. § (1), 139. § (1) és 140. § (3) bekezdéseire, valamint a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományát érintő személyügyi igazgatás rendjéről szóló 31/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) 76. §-ában foglaltakra hivatkozott. Álláspontja szerint az alperes az utazással töltött idejének ki nem adásával joggal való visszaélést valósított meg.

[4] Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte. Kifejtette, hogy a felperes a szolgálati helyére történő utazása alatt nem teljesített szolgálatot, így az utazási idő nem minősülhet túlszolgálatnak, ennélfogva annak szabadidőként történő megváltására nincs jogszabályi lehetőség.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[5] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest 168 óra túlszolgálatért járó szabadidő 30 napon belül, illetve ha ez a szolgálatellátást veszélyezteti, hat hónapon belül történő kiadására; ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Nem vitás tényként rögzítette, hogy a felperes a perbeli időszakban a szolgálatteljesítési helye és az átrendelés helye között 168 óra időtartamot töltött indokoltan utazással. Megállapította, hogy a felperes az átrendelésről szóló parancs alapján az átrendelés ideje alatt a határrendész szolgálati feladatokat az eredeti szolgálati beosztásába tartozó feladatként látta el. Ez alapján – a BM rendelet 74. § (1) bekezdésére utalva – azt is megállapította, hogy a felperes vezényléses szolgálati időrendszerben teljesített szolgálatot, ezért az általa utazással eltöltött időt be kell számítani a szolgálatteljesítési idejébe. Álláspontja szerint az utazással töltött 168 óra a vezényléses szolgálatteljesítési időkereten felül jelentkezett, így az említett időtartam túlszolgálatnak minősül, amelynek ellentételezéseként ennek megfelelő tartamú szabadidő jár a felperesnek, amelyet a Hszt. 140. § (3) bekezdése alapján kell a részére kiadni. A joggal való visszaélés kérdésében rögzítette, hogy ennek megállapítására akkor van lehetőség, ha alakilag ugyan szabályszerű a jog gyakorlása, de nem rendeltetésszerű, a jelen esetben azonban az alperes joggyakorlása alakilag sem volt szabályszerű, mely jogsértés mellett nem állapítható meg a joggal való visszaélés.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[6] Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperes által utazással töltött idő nem minősül a Hszt. 139. § (1) bekezdése szerinti túlszolgálatnak, mivel az csak tényleges szolgálatellátás esetén állapítható meg, márpedig az utazás nem minősül annak. Ezen felül hivatkozott a BM rendelet 74. § (1) bekezdésére, és kifejtette, hogy az ott előírtakkal ellentétben a felperes az átrendelés helyén a feladatát nem az eredeti szolgálati beosztásba tartozó feladatként látta el, hiszen az eredeti beosztása ügyeletes volt, míg az átrendelés helye szerinti szolgálati helyen határrendészeti feladatokat látott el. Az elsőfokú bíróság a fenti jogszabályi rendelkezéseken túl megsértette a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdését és a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (2) bekezdését is, mert a bizonyítékokat helytelenül értékelte, azokból téves következtetést vont le.

[7] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A Fővárosi Ítéltábla döntése és annak jogi indokai

[8] A fellebbezés – az alábbiak szerint – nem alapos.

[9] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 108. § (1) bekezdése alapján a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között bírálta felül. Tekintettel arra, hogy az alperes az elsőfokú ítélet keresetet elutasító rendelkezését nem támadta, azt a másodfokú bíróság a felülbírálat során nem érintette. Az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék megalapozott és jogszerű döntést hozott, amellyel kapcsolatban a fellebbezésben foglaltakra tekintettel a következőket emeli ki.

[10] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet anyagi jogi megállapításainak felülbírálatát kérte, illetve eljárási jogszabálysértéseket is megjelölt. A hivatkozott eljárási jogszabálysértések kapcsán az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást kellő – a vitássá tett anyagi jogi kérdésben történő állásfoglaláshoz szükséges és elégséges – mértékben feltárta, és ítéletének indokolásából a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége is kitűnik. Iratellenesség, a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen, a logika szabályaival ellentétes értékelése nem volt megállapítható. Az, hogy a törvényszék az alperesével ellentétes álláspontra helyezkedett, önmagában nem jelent jogszabálysértést. Az alperes eljárásjogi szabálysértésre vonatkozó fellebbezési érvelése ezért alaptalannak bizonyult.

[11] A perben nem volt vitatott, hogy a felperes beosztása az alperesnél ügyeletes volt, ahogyan az sem, hogy a felperest az alperes az eredeti szolgálati helyéről másik szolgálati helyre rendelte át. Magának az átrendelésnek a ténye folytán az sem vitatható, hogy az átrendelés helye szerinti szolgálati helyen a feladatát nem új, hanem az eredeti szolgálati beosztása keretében látta el. Ugyancsak nem vitás, hogy az alperes a felperes két szolgálati hely között oda-vissza utazással töltött idejét nem ismerte el szolgálatteljesítési időként, így azt sem pénzbeli juttatás formájában, sem szabadidőként nem váltotta meg. Az sem volt vitatott, hogy a két település között az indokoltan utazással töltött idő 168 óra időtartam volt. A vita tárgyát az képezte, hogy ezen időtartam beleszámítandó-e a szolgálatteljesítési időbe, s így az alperes köteles-e annak megváltására.

[12] A más helységben történő szolgálatteljesítés esetén számítandó szolgálatteljesítési idő, illetve az utazási idő kérdéséről a BM rendelet 74. § (1) bekezdése rendelkezik, kimondva, hogy „[h]a a szolgálati feladatot az eredeti szolgálati beosztásba tartozó feladatként kell más szervezeti egységben vagy más helységben teljesíteni, akkor a ténylegesen szolgálatban töltött szolgálatteljesítési időt kell számítani. Az utazással indokoltan eltöltött időt a szolgálatteljesítési időbe be kell számítani”. Az alperes álláspontja szerint a felperes az átrendelés helyén a feladatát az e rendelkezés keretében foglaltakkal ellentétben nem az eredeti szolgálati beosztásba tartozó feladatként látta el, hiszen az eredeti beosztása ügyeletes volt, míg az átrendelés helyén határrendészeti feladatokat látott el, így az utazási ideje nem számítandó bele a szolgálatteljesítési idejébe. Az alperes ezen álláspontja azonban téves. A felhívott rendelkezés értelmében ugyanis az utazási idő akkor számítandó bele a szolgálatteljesítési időbe, ha a hivatásos állományú személynek „a szolgálati feladatot az eredeti beosztásába tartozó feladatként” kell más helységben teljesítenie, amely feltétel a perbeli esetben teljesül, hiszen a felperes az eredeti beosztásához képest nem kapott más beosztást (az átrendelés folytán nem is kaphatott, hiszen ez az átrendelés fogalmi feltétele),

hanem amint az az átrendelésről hozott parancsban szerepel, az eredeti beosztásának meghagyása mellett látta el az átrendelés szerinti feladatát. Vagyis teljesül az esetben a kérdéses feltétel, így alkalmazandó rá az utazási idő beszámítására vonatkozó szabály. Hangsúlyozandó, a szóban forgó rendelkezés alkalmazása szempontjából nem annak van jelentősége, hogy a hivatásos állományú személy a kirendelés helyén konkrétan milyen feladatot lát el, hanem az előbbieknek megfelelően annak, hogy e feladatot az eredeti beosztásába tartozó feladatként látja-e el. Ezt pedig a felperes a perbeli esetben – az előbb írtaknak megfelelően – másként nem is láthatta el, hiszen nem volt más beosztása, annak pedig e szempontból nincs jogi relevanciája, hogy az eredeti szolgálati helyén ügyeletesi, míg az átrendelés helye szerintin határrendészeti feladatokat látott el, e megjelölések ugyanis ebben az esetben a tényleges feladatellátásra utalnak, nem pedig a beosztásra. Ugyanígy nincs jogi relevanciája annak sem, hogy az utazási idő alatt effektíve teljesített-e el szolgálatot, vagy nem – amint az utóbbit az alperes állította –, mivel ez sem feltétele a fenti rendelkezés alkalmazásának.

[13] E szabályozás indoka, hogy amíg a szolgálati jogviszony létesítése vagy közös megegyezéssel történő módosítása esetén a beosztás tartalmának, így a szolgálati helynek a meghatározása a felek konszenzusán alapul, addig az átrendelés a munkáltató saját döntése, amellyel mint alakító jog egyoldalúan megváltoztathatja a munkavégzés feltételeit (pl. a szolgálati helyet), többletterhet róva a hivatásos állományú félre. A szolgálati jogviszony létesítése, illetve módosítása során a hivatásos állományú a munkavégzése körülményeit az egyéni érdekeinek megfelelően határozhatja meg, így például a lakóhelyén, vagy ahhoz közel lévő munkáltatóval létesít jogviszonyt, csökkentve a munkába utazás költségét és idejét, ha azonban a munkáltató a szolgálati helyét egyoldalúan módosítja, akkor ezt a tudatosan kalkulált előnyt elveszítheti. Kétségtelen tény, hogy a munkáltatónak a munkába járás időtartamát általában véve nem kell pénzben vagy szabadidőben ellentételeznie, azonban más a helyzet, ha ez az időtartam a munkáltató egyoldalú intézkedése alapján úgy változik a hivatásos állományúra nézve hátrányosan, hogy ennek lehetőségét a jogviszony létesítésekor nem mérlegelhette, és a változtatás egyértelműen a munkáltató érdekét szolgálja. Ebben az esetben indokolt e hátrány munkáltató által történő kompenzálása.

[14] Hasonló álláspont fogalmazódik meg az Európai Unió Bíróságának a C-266/14. számú ügyben hozott ítéletében, amely bár más jogterületre (munkaviszony) és a lakóhelyre vonatkozóan, de elvi jellegénél fogva a jelen ügyben is alkalmazhatóan azt mondta ki, hogy „[a] Bíróság az alapon fekvő ügyben munkaidőnek minősítette azt az időt, melyet a munkavállalók az otthonuk és az aznapi első beszerelés helyszíne, valamint az utolsó szerelési helyszín és otthonuk közti utazással töltenek el. Tette ezt a többek közt arra való hivatkozással, hogy a Tyco által bevezetett új rendszer miatt a munkavállalók azon joga, hogy állandó lakóhelyüket a munkahelyre való utazási idő figyelembevételével válasszák meg sérül, hiszen a beszerelési helyszíneket előre nem ismerik, így az utazási idővel sem tudnak lakóhelyük megválasztásakor tervezni”. A perbeli esetben hasonló a helyzet, hiszen a felperes azon joga, hogy a lakóhelyét a munkahelyre való utazási idő figyelembevételével válassza meg, sérült az alperes egyoldalú intézkedése, a más szolgálati helyre való átrendelése folytán, ezért a BM rendelet 74. § (1) bekezdése részben ezen okból mondja ki az utazási idő szolgálatteljesítési időbe történő beszámítását. Ezen az sem változtat, hogy a jelen ügyben a felperes nem a lakóhelyéről, hanem az eredeti szolgálatteljesítési helyéről utazott helység²ba, mivel az eredeti szolgálati helyének megválasztása során a fenti szempontok motiválhatták.

[15] A kifejtetteket alátámasztja az alperes által más átrendeltek esetében folytatott gyakorlat is, amely a Debreceni Törvényszék előtt 1.K.702.126/2022. számon folyamatban volt ügyben meghallgatott, a jelen pernek is anyagává tett három tanú vallomásából rajzolódik ki, akiket az alperes ún. Ideiglenes Csoport1ban (a továbbiakban: IUCS) történő feladatellátás céljából, konkrétan útlevélezés határ mentén történő ellátására rendelt át a felperes szolgálati helyével egyező helységi szolgálati hely1 szolgálati helyről. A tanúk vallomásából és a becsatolt dokumentumokból egyöntetűen az derült ki, hogy nevezettek – a felpereshez hasonlóan – az eredeti beosztásuk megtartása mellett látták el az útlevélezési feladatot, viszont ellentétben a felperessel, az alperes az eredeti szolgálati helyükről az átrendelés szerinti szolgálati helyükre és vissza történő utazásuk időtartamát (ideértve a közbülső szállásra, onnan a útlevélezés helyére és vissza, majd onnan az eredeti szolgálati helyre való visszautazás idejét is) szolgálatteljesítési időnek tekintette, és azt az érintettek kérése alapján pénzben vagy szabadidőben megtérítette. Nem jelent eltérő gyakorlatot Tanú1 tanú esete sem, aki elmondta, hogy csak azt az időtartamot nem térítették meg a részére, amelyet a lakóhelye és az eredeti szolgálati helye közötti utazással töltött, mivel ez nem változtat azon, hogy az eredeti szolgálati helye és az átrendelés szerinti hely közötti utazási időt viszont megtérítették. Mindezzel szemben megalapozatlan az alperes arra való hivatkozása, hogy a tanúk átrendelésére a felperestől eltérő feltételekkel került sor, mondván más szolgálati helyre történt az átrendelésük, más feladatot láttak el, és a tanúk esetében a „túlorát” „idegenforgalom-IUCS” jogcímen kellett rögzíteni és elszámolni. Mindez ugyanis nem változtat a BM rendelet 74. § (1) bekezdésében lévő szabályon, miután annak alkalmazása nem függ attól, hogy az átrendelés hova és milyen feladatellátás céljából történt, sem pedig attól, hogy a túlóra elszámolására milyen jogcímen került sor.

[16] Mindez összegezve azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság a BM rendelet 74. § (1) bekezdését helyesen alkalmazva jutott arra a következtetésre, hogy az alperes a hivatkozott rendelkezést megsértette, amikor nem tekintette a felperes eredeti és az átrendelése szerinti szolgálati helye közötti oda-vissza utazásának idejét szolgálatteljesítési időnek. Ezáltal megsértette a Hszt. 139.§ (1) bekezdésében lévő, a túlszolgálat megállapítására vonatkozó szabályt, valamint ezzel összefüggésben a túlszolgálatért járó szabadidő kiadását előíró 140. § (4) bekezdését. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság jogszerűen rendelte el a felperes által kért szabadidő kiadását.

[17] A joggal való visszaélés kérdése kapcsán az ítéltábla rámutat, hogy mivel e tilalom törvényi tényállása mind az Mt.-ben, mind a Hszt.-ben szó szerint megegyezik, a közszolgálati perben is alkalmazható a joggal való visszaélés tilalmának megsértésével kapcsolatos munkaügyi perekben felmerült egyes kérdésekről szóló 5/2017. (XI. 28.) KMK vélemény. A KMK vélemény 1. pontja szerint „[a] joggal való visszaélés tilalmának megsértése akkor állapítható meg, ha valamely alanyi jog gyakorlása formálisan jogszerűen történt. Ezért valamely joggyakorlás nem lehet tételes jogszabályba ütközés miatt jogellenes és egyben a joggal való visszaélés tilalmába ütköző”. Ez a perbeli ügyre nézve azt jelenti, hogy miután az elsőfokú bíróság megállapította a BM rendelet és a Hszt. megsértését, helyesen következtetett arra, hogy e jogsértésekkel együtt a joggal való visszaélés már nem állapítható meg.

[18] A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 109. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[19] A másodfokú bíróság a Kp. 99. § (3) bekezdése alapján a 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése értelmében kötelezte a pervesztes alperest a felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére, amelynek mértékét a Pp. 81. § (1)-(2) bekezdéseire, 82. § (3) bekezdésére, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontjára és (2) bekezdésére figyelemmel mérsékelt összegben állapította meg; ennek során szem előtt tartotta az ügy bonyolultságát, a felperes által benyújtott fellebbezési ellenkérelem elkészítésének munka- és időigényét, valamint az ügy tárgyaláson kívüli elbírálását.

[20] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (3) bekezdés c) pontjában és 46. § (1) bekezdésében meghatározott 48.000 forint mértékű fellebbezési illeték az alperes Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontjában biztosított teljes személyes illetékmentessége folytán a Kp. 99. § (3) bekezdése alapján a 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 102.§ (1) és (6) bekezdései értelmében az állam terhén marad.

[21] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Kp. 99. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 77. §-a értelmében tárgyaláson kívül bírálta el.

[22] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdése zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2024. november 27.

dr. Antal Regina s. k.	dr. Oláh Zsolt s. k.	dr. Koós Szabolcs s. k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró